

Mọi bên đều truy n ng n y đ nh l i Mùa Xuân năm nào Công S n đã gieo r c đau th ng trên ng i dân vô t i.

V T H N MÙA XUÂN

Dì Sáu đang giúp bà Thái l m nh ng h t c t chu t, nh ng h t sâu cùng nh ng th khác l n l n trong m y thúng n p thì Liên v . Cô gái v i khuôn m t b u bnh t i nh hoa, đ ng chi c xe đ p tr c sân, h n h b c vào nhà nói nh khoe khoang:

- Chào dì qua ch i! M v i dì th y chi c xe đ p c a con ch a?

Hai ng i đàn bà đ u ng ng tay nhìn ra. M t chi c xe đ p đàn bà m i toanh láng coóng, s n s n màu tím óng ánh, ghi đông, vành, tằm đ u sáng choang.

- Tr i! Chi c xe c a công chúa có khác! Cho dì m i đi ph m t b a đi!

Bà Thái ng m nghĩa chi c xe, m t bà cũng t i rồi, h t nhìn Liên l i nhìn dì Sáu hài lòng, hnh di n:

- M t c a tôi g n ba ch c thúng lúa đ y! R a là cô ng chi tôi cũng th a măn cho c r i. Vô thay qu n áo đi mà ra ph m làm s ch s ba cái n p đ lo bánh trái cho r i! T t ni đình chi n ch c m y th ng anh mi cũng v . T cha mi hai ngày n a là lên m i tám r i, ph i siêng siêng lên cho m nh m t tí ch !

Liên c i qua con m t, nững n u nhìn m :

- Thì con lo h c ch có l i nhác đâu nào! M lo chu n b quà th ng khi con đ u tú tài cu i niên khóa đó!

- Thì đã th ng tr c chi c xe đ p r i cô! Cô li u h n đ tr t v chu i là ch t v i tôi đó ch đ ng nói!

Dì Sáu c i chung hòa ni m vui:

- Thì th ng cho h n m t th ng dôn cao ráo đ p trai, cháu có ch u không?

Cô gái v n m t t i nh hoa c i khúc khích:

- Con không c n t i m t th ng dôn cao ráo đ p trai đâu dì! Con ch c n m t anh ch ng x u n thôi.

C ba ng i cùng c i ròn rã. Dì Sáu h i:

- M n i mi nói cái chi l đ i r a! Răng không ng ch ng đ p mà l i ng ch ng x u nói cho dì nghe th coi!

Liên l i c i khúc khích:

- Dì không nghe ng i ta nói “c i nè d n u ch ng x u d sai” đó sao? Con đ i gì mà l y ch ng đ p!

Dì Sáu c i nghiêng ng a:

- Thì ra con nh tinh ranh t i r a là cùng! Cho h n b p m t th ng ch ng hay đ p v cho bi t m t!

Bà Thái cũng c i ròn rã:

- T cha mi nói r a có chó mà dám ng mi! Coi ch ng quá đó nghe con!

- Quá con cũng không s . v i ba v i m lo chi!

Liên v a nói v a nh nh đi vào phòng c a mình. Dì Sáu nhìn theo c i:

- Hồn tußi Tân Mão phải không chứ? Mßi nhß chút xíu đó mà! Hèn chi lßp mình mau tra cũng phải.

- Có thể đi thôi rồi đi đó đi! Thấy cái thế cũng hơi lạnh dß thôi ngß!

- Chưa không là hồn à?

- Là mẹ nß chi! Trßc mình rằng thì chứ hồn rồi a! Nhưng mình cũng phải ngß chứ ngß cho hồn chứ! Tôi chứ nßn mßy thế ngß ngß gßt thôi. Nói cho cam quß, con nß cũng ngß thì tß. Từ ngày đó hồn ra trong nhà cứ ăn mßn nên phải phải. Hßc hành thì chuyên đßng nhßt đßng nhß, năm mô cũng có phải thế ngß. Cha hồn cũng lßm, mẹ nß chi đßc nßy mà!

- Hồn dß thế ngß quá đi chứ! Thế ngß mô mà gßp hồn thì tß là có phải cß!

Hai ngßi đang vui vẻ bàn tán thì Liên đã thay xong quần áo, chứ y vßt ra phải ngß phải ußa cß hai tay đßm thßp vào lòng bà Thái.

- Ồ, cái con! Mẹ mßn cái chi rồi a?

- Mẹ tßm bßy lßm! Mẹ đßc chßng mßy cái thế cßa con hßt trßn rồi phải không? Trong phòng con ngoài mß ra ai vô đßc cß?

Cß ba ngßi lßi cùng cßi rßn rß. Bà Thái nhìn con gái âu yßm:

- Thì mẹ phải kißm soát chứ lß gßp thế ngß mô ba lớp hồn dß dß con mß đßt đi mßt mß bißt mßn rằng? Nói rồi a chứ con cßa mß đßa mô mà dß dß đßc cß!

- Lßn sau cßm mß không đßc coi chßng thế riêng cßa con nßa đó!

Dì Sáu nhìn cái cßnh hßnh phúc tràn trß cßa hai mß con mà thêm khát. Chßng dß, ông Hßu, tßp kßt ra Bßc bißt tấm đã hồn mßi năm rồi. Con Lý, đßa con gái cßa dì và ông Hßu kém Liên mßt tußi, hßc hành chứ a tßi đâu hßt phải bßngang. Sau này dì cũng có thêm mßt thế ngß nhß nßa giß đã lên sáu, không rõ cha nó là ai. Cuộc sống cßa mßy mß con dì chứ a lúc nào đßc thoßi mái cho lßm. Bà Thái là chứ con ông bác cßa dì vßn rßt thế ngß dì nên vßn hay giúp đß dì nhißu mßt. Hai chứ em qua lßi vßi nhau khá tâm đßc. Dì nhìn hai mß con bà Thái rồi bßt giác thế dài:

- Con gái chứ vßi cha mß đßc mßt thế. Mai mßt là con ngßi ta rồi đó.

Lßi nói cßa dì Sáu nhß là mßt cái đánh đßng nhß vào tâm tß bà Thái. Bà Thái quay lßi nhìn ngßi em hß rồi lßi nhìn Liên. Thành lßnh bà ôm lßy Liên hôn lên tóc, lên má, lên cß nßng tßi tßp. Nßc mßt bà trào ra rßn rồi a trßc sống ngßng cßa dì Sáu. Gißng bà thßn thế nßc lên:

- Mai mßt con đi lßy chứ ngß rồi mß vßi ai đây?

Cßp mßt nai cßa Liên cũng mß lßn tròn xoe long lanh nßc. Nàng cũng ôm chứ mßy mß rồi sau đó gßc mßt vào vai mß. Bà Thái lßi ngßn ngß:

- Con khoan đi lßy chứ ngß đã nghe! Con đi lßy chứ ngß rồi thì mß vßi ai đây?

Dì Sáu sống sống rồi ngßng nßc mßt lòng ngßi chứ cß lát trßc hßt cßnh y. Sau đó dì làm tßnh lên tßng:

- Cái chứ nß vô duyên thì tß! Con gái lßn ai không lßy chứ ngß? Mà đã có chi mô nß? Gß hay không đßu còn do mình mà! Hßn đi lßy chứ ngß thì chứ vßi anh Thái chứ vßi ai nßa!

Mßt chứ cß sau hai mß con buông nhau ra, mßt ngßi nào cũng đßm lß. Dì Sáu vßn vai đßng dßy cßi:

- Ngßi ngß hai ngßi tôi cũng mßt. Thôi, hai mß con làm vßi nhau đi, tôi vß!

*

Ông Thái trßc đây đã thế ngß làm Đßi Dißn xã. Ông là ngßi kißn thế cßng, có đßo đßc, làm vißc gì cũng có lý có tình nên rßt đßc lòng ngßi. Bây giß ông đã thôi vißc nhßng mßi ngßi, kß cß lßp có chứ cß trong xã lúc nào cũng tß ra trßng vẻ ngß kính mßn ông. Nhưng vißc làm lßn nhß liên can đßn chuyßn an ninh thôn xã, phát trißn văn hóa, quân cßp rußng đßt, cúng tß hàng năm... nhưng ngßi gßnh vßc công vißc lúc nào cũng thế nhß hßi ý kißn ông. Nhưng mßi bßt hòa, nhưng vß xung đßt gia đình hay xóm gißng vßi nhau, dù không còn làm vißc, hß ông đßng ra

dàn xếp thì thôi nào cũng yên.

Cúng giao thừa xong, ông Thái toan đi ngủ bỗng nhiên ông cảm thấy có gì hơi khác trong tiếng pháo nổ ngoài năm. Ông lắng tai và nghe rõ ràng nghe thấy tiếng nổ lạ có thể không phải là tiếng pháo. Không lẽ là có bắn nhau? Cái tin hiểu chi n đã đem lo đi rồi rồi cho ông bảo yên tâm ăn tết mà! Ông áy náy không thể nào ngủ được. Đến khi nghe thêm nhiều tiếng nổ liên tiếp vài nơi nữa, ông Thái mới đoán quy tắc đây là tiếng súng. Ông liền tìm cách liên lạc với xã để biết tình hình.

Sau khi ra họp ban xã, ông Thái liền nhận vụ nhà cho biết tình hình đang xảy ra ở đây, ông chia sẻ với mọi người. Mọi người có ai đi thăm hỏi ông cảm ơn là ông đi thăm viếng ai trên phố.

*

Sáng hôm nay trời tạnh thì cả xã nhộn nhạo với tin Công Sản đã kéo về khắp nơi. Thế là sau đó chúng tôi còn bắt gặp xuất hành chúc tết hàng chong quanh. Mọi người đều lưỡng lự lo lắng gì về hoặc thì tiêu nghi ngờ thì gì trong nhà có liên can đến binh lính và chính quyền miền Nam như bác hình chụp, giấy tờ, quần áo giày mũ... Và Công Sản đã kéo về làng thôn. Người ở trong nhà căn nhà ven quốc lộ 1, nhà nào cũng có vài ba anh em đi đến trú đóng. Bà Thái đang hỏi hỏi nhìn ra đường thì thấy bọn người lính Công Sản đi vào nhà bà. Ba người ở trong mang súng dài tay nhấc đến thắp nhang thắp hương nhà họ, rồi ba lô và súng ra ngoài xuống ngõ. Có lẽ họ đang mua sắm. Những nhà theo kiểu cũ, trước khi có cúng giỗ thì cúng, ít khi người ta mua sắm nhà họ. Mọi người ở trong nhà vẫn vô ra bắt gặp cửa nhà họ. Người ở trong thì, một người trung niên mang súng ngắn, tay vịn đã hiểu biết thói quen này đây, bắt gặp người ở cửa nhà họ nói:

- Anh chị Thái ơi, em là Trí đây, anh chị có nhớ em không?

Qua giây phút lo sợ, ngỡ ngàng, bà Thái mừng rỡ bước ra chào hỏi người em họ của chồng. Ông Trí là em con ông chủ ruộng của ông Thái, tiếp kết ra Bắc năm 1954. Số có một cửa sổ một người bà con trong toán người xa lạ mà xưa nay gia đình bà vẫn coi như là thù địch làm bà Thái dè lo hơn nhiều. Bà niềm nở sẵn đón:

- Trí ơi, không ngờ còn gặp lại được chú Trí! Chú khỏe mạnh không? Có vợ con rồi chứ chú? Anh Thái vẫn nhớ đến chú hoài! Sáng nay anh Thái lên phố chúc tết mọi người quen không biết rằng tôi chỉ chia sẻ với anh!

- Tình hình ở đây yên ổn mà anh không ở nhà à? Chị có biết bây giờ anh đi đâu không? Nguy hiểm lắm đó nghe!

- Thôi, ông đi mô rßi ông cũng lo vß. Chß mßi chú và mßy anh em vô nhà nghß ngßi. Chß c mßy chú cũng đßi bßng rßi, tôi đßn cßm cho mßy chú ăn nghe!

Ông Trí vui vß tß nhiên bßc vào ngßi xußng cái gißng lßo:

- Đß hß nghß ngoài đß đßc rßi. Còn cßm nßc lo chi chß! Bß đßi bác Hß đßn dân vui, đi dân nhß, đß dân thßng, đßn đâu nhân dân cũng lo cho đßy đß cß làm sao mà đßi! Em tßi đây mßc đích chính là thăm anh chß. Sau nßa là xin cho mßy anh em tßm vài hßm. Rßi tßi em cũng phßi lo đi tißp thu nhßng chß khác. Anh em đảng hoàng lßm, không có phá phách nhß bßn lính ngßy đâu! Chß đßng lo lßng chi cß!

- Thôi, chß c nßa nói chuyßn tißp. Chß chú nói mßy anh em rßa tay đß ăn cßm, tôi đi đßn ra đây!

- Cß thßng thßng đã chß, à, mßy cháu đi đâu mà chßng thßy cháu nào hßt?

- Khi đêm tßi nó ham chßi thßc khuya quá chß còn ngß đß chú!

Cßm đßn ra, mßt mßm thßt chß cá canh phß phê. Ông Trí cùng mßy chú bß đßi ăn ußng rßt thißt tình. Hß vßa ăn vßa hußng hoang nói vß nhßng bßc hành quân kß đißu cßa hß. Nhßng món ăn khoßi khßu làm cho thßc khách càng nói cßi vui vß cßi mß thêm. Vßi bà Thái, mßy chú bß đßi cß mßt đißu thßa mß hai đißu thßa mß rßt thân mßt. Bßu không khí lo lßng nghi kß trong nhà cũng đßn loßng đi. Chß c sau, bà Thái vào phòng kêu chß em Liên và Thßng ra chào ông chú hß và mßy anh bß đßi. Cß hai đßu đã thßc đßy tß sßm nhßng thßy ngßi i lß vào nhà nên cß nßm nín trong phòng. Thßy mß gßi, Liên rßt rß đßy em đi trßc cß.

- Thßa chú! Chào mßy chú bß đßi!

- ðßi chao! Mßy cháu cßa chú ngoan thß này à!

Lßp tßc, ông Trí bßc lßi ôm lßy thßng Thßng mà hôn hít tßi tßp. Thßng nhß tß khi lên mßi tußi đã xa hßn kißu bißu lß tình cßm nßng nßn thßm thißt đßõ, đßm ra ngßng ngßp, lúng túng, thß đßng. Liên trß mßt ngßc nhiên rßi cũng lúng túng thßi lui mßt bßc. Liên sß ông Trí cũng hôn nßng nhß hôn Thßng. Bà Thái cũng ngßc nhiên cßm đßng vì cß chß cßa ngßi i em hß chßng. Bà mßng vì nhß thß, nhßng ngßi i trong gia đßnh bà, ông Thái và hai đßa con đi lính chß c không đßn nßi nào. Bà có chút ân hßn vì lâu nay nghe chßng mà bà đã hißu lßm vß ngßi i Cßng Sßn. Tình cßm hß chßn chßa mßn nßng nhß thß mà bßo hß vô tình thì đúng là đßt đißu! Mßy chú bß đßi hình nhß chßng quan tâm tßi chuyßn đó. Hß chß cßi chào lßi Liên và Thßng rßi tißp tßc ăn.

Ông Trí vßa ăn vßa nói:

- Anh chß có hai cháu đß thßng quá! Tßng lai cßa đßt nßc đßy! Bác Hß nói "kß hoßch trăm năm không gì hßn là trßng ngßi i", đßo tßo nuôi đßng ðß lßa tußi này thì không chß vào đâu đßc.

Bà Thái sung sßng hßnh đißn cßi vßi hai con:

- Các con nghe chú nói đó, phßi gßng hßc thêm lên nßa!

Bßa ăn gßn xong, mßt anh bß đßi nhìn chißc xe đßp cßa Liên rßi khen:

- Chißc xe trông hßt sßy!

Mßi ngßi i đßu nhìn theo và thay nhau khen. Liên nghe nhß vßy vß sung sßng hßnh đißn lß ra mßt. Mßt anh bß đßi hßi:

- Chißc xe này cßa ai mà sang quá vßy mß?

Bà Thái hßnh đißn trß lßi:

- Xe sßm cho cháu Liên đi hßc đó. ðß đây lên tßi trßng Đßng Khánh xa lßm mßy chú!

- Đß, chúng con cũng có nghe nói đßn trßng Đßng Khánh Huß nß sinh đßp lßm. Nghe nói ðß đó cũng có nhißu nß sinh tham gia mßy đßi quyßt tß cßa ta chßng ngßy quyßn gßt gßo lßm cß!

Ông Trí nhìn Liên hßi:

- Cháu có thßy hoßt đßng cßa mßy đßi quyßt tß ðßy không? Cháu có ðßng hß hay tham gia vßi

hỏi n nào chßa?

Liên ngßng gác ngßng thß trßi:

- Làm gì có! Cháu chßa bao giờ thßy đßi quyßt tß nào hoßt đßng ß trßng Đßng Khánh cß.

Ông Trí vßi nßi:

- Hoßt đßng mßt, ngßi ta không phß bißn đßu!

Mßt anh bß đßi ngßp ngßng trßi chuyßn chißc xe đßp:

- Đßc đi chißc xe nhß thß chßc thích lßm nhß! Cô Liên cho chúng tôi mßn tßp đi thß chßc lát đßc không?

Câu nói bßt ngß làm cho Liên tßt mßt vß cßi. Nàng bßi rßi đßa mßt nhìn mß. Bà Thái vßn bißt tính con mình rßt cßng quß xe. Bình thßng, Liên ít khi cho ai mßn xe hußng bßng giß xe mßi, mà lßi đòi tßp nßa mßi khó chß! Tuy thông cßm vßi con gái nhßng bà cũng nghĩ tßi nhßng khó khăn hißn tßi cßa mình. Sß con làm mßt lòng mßy chú bß đßi, bà cßi giß lß:

- Tßp chßc lát cũng đßc, nhßng cßn thßn giữ mßt chút kßo cháu nó nóng rußt, xe mßi sßm chßa đi.

Bà Thái nói thß rßi nhìn ông Trí chß đßi mßt câu nói ngăn cßn hay mßt lßi đßn nào đó. Nhßng ông Trí chßa nói gì thì mßy chú bß đßi đã hß hßi nhanh nhßn đßt xe ra sân. Liên nhßn mßt kéo Thßng ra theo ngßi coi. Ông Trí vßn ngßi ußng nßc ăn mßt ßbàn ăn.

Sau khi đã đßn đßp mâm chén xong, bà Thái đßn ngßi đßi dißn vßi ông Trí:

- Chú Trí cßi vß lâu chßa? Đßc mßy cháu rßi?

- Em cßi vß năm 1957, vß em ngßi Sßn Tây, đã đßc ba cháu gái, đßa lßn nhßt mßi 11 tußi.

- Rßa chú có đem theo vô đây không?

- Giß thì chßa, nhßng chßm lßm là cußi năm nay. Giß i phóng xong mißn Nam em phßi đem vô chß.

- Nß, chß em tôi hßi thißt nghe, nhß tôi có thßng Long thßng Đßt đi lính qußc gia có can chi không?

- Thì chß bißt mßy cháu ß đâu kêu vß là xong. Cách mßng khoan hßng lßm, bác Hß và Đßng nhân ái lßm chß, chß đßng lo chi cß.

- Nhß anh Thái trßc đây có làm Đßi Dißn xã nhßng nghß lâu rßi có bß tßi lß chi vßi cách mßng không chú?

- Không sao đâu, chß bißt anh ß đâu cß kêu vß là yên chí chß lo gì!

- Chú bß o đßm cho anh ß y đßc chß!

- Đßc quá đi chß chß! Anh ß y là anh cßa em mà! Cái tình nghĩa cßa phe dân chß mình nó thßm thißt sâu đßm lßm chß à! Có em đây chß cß yên chí mà gßi anh vß. Bác và Đßng bao giờ cũng thßng dân nhß con đß chß đâu có vô tình vô nghĩa nhß bßn đß qußc chß bißt bóc lßt, đàn áp, gißt chßc mà ngßi! Chß phßi mßi cách kéo anh vß càng sßm càng tßt. Mßi đßi không rßi cánh tay, em lo cho anh ß y lßm. Bßng giß em phßi đi hßp mßt chßc. Hi vßng khi em trßi lßi thì gßp anh ß nhà.

Bà Thái càng ân hßn vß nhßng hißu lßm lâu nay cßa mình. Thß mà bß o con tß cha, vß tß chßng, thßm chí còn nói đßn chuyßn chôn sßng ngßi nßa, toàn đßt đißu hßt!

Ông Trí ra đßn dò mßy chú bß đßi mßy lßi gì đó rßi đi.

Ông Trí vßa đi khßi, Liên lißn vào nhà vßi vß bßc bßi, nói vßi mß:

- Mß nói hß trß xe lßi giữ con đi! Hß tßp té lên té xußng trßy trßt hßt mß i! Xe mßi lßy vß chßa kßp đi thì gßp nhß thß thißt rßu thúi rußt.

Bà Thái gißi thích vßi Liên:

- Hß cũng nhß khách, ngßi ta tßt vßi mình mình phßi tßt lßi! Đßng làm mßt lòng hß không

hay mô! Cha con đang ở thß kßt lßm. Hß ở đßu vài bßa rßi hß đi thôi con ßi.

Liên cßi méo mß:

- Chßt chßt mßp méo nhißu rßi mß! Khi kia đß tßt xong rßi lßy vß cho rßi!

- Đßng nói nßa con, cßu cho cha con và mßy anh con yên lành là đß cßi. Con đßu tú tài xong mß mua cho chißc khác. Chß con ra kêu em vô ăn ußng mà ngß cho sßm.

Nói xong, bà Thái đi thßp mßt lßt tßt cß các bát nhang. Sau đó, bà đß nßa gißa bßc phßn mßt mâm bánh thßt và mßy đĩa mßt, lßy lßng bàn đßy lßi. Khi trßi đã khá chißu, mßy chú bß đßi vßn thay nhau tßp xe nhß tranh thß thßi gian. Bà Thái tßi cßi ra sân nói vßi hß:

- Mßy chú tßp xong đối bßng cß vô giß lßng bàn có sßn đß ăn đó, cß tß nhiên coi nhß ngßi trong nhà, đßng ngßi chi hßt.

- Dß, chúng con cảm ßn mß!

*

Mßt hißn tßng mà ngßi dân không thß nào hißu nßi là bß đßi Cßng Sßn đóng khßp trong xã thß mà trên qußc lß 1 xuyên qua xã, lính Mß dùng xe di chuyßn qua lßi đßu đßu vßn tuyßt nhiên không có mßt cußc đßng đß xßy ra. Rß ràng là quân hai bên đßu trông thßy nhau cß mà! Không bißt cái tình trßng này còn kéo dài tßi bao lâu nßa?

Bà Thái mßi ngày mßi nôn nóng lo sß thêm. Ông Thái vßn bißn bißt không nghe tin tßc. Mßy ký thßt heo, mßy thßu đßa món, bßn năm con gà chơi và bßn ß trßng gà đã đi trßn rßi. Ban đßu bà cũng tßng hß ở đßu vài hôm là cùng, nào ngß cß tußn rßi vßn không có chi thay đßi. Ông Trí ngày nào cũng đi hßp mßt hai lßn. Thßnh thoßng cũng có vài ngßi đi công tác dßu đó. Mßy chú bß đßi trß cß rßnh rßi lßi thay nhau hành hß chißc xe đßp cßa Liên. Lúc này Liên cũng phßc ra sao thì ra, không cßn đß tâm tßi nßa. Nhßng ngày sau này ông Trí luôn luôn thúc gißc bà Thái tìm cách kißm chßng vß. "Nßu anh ßy không chßu vß, tôi không bßo đßm đßc", ông Trí nói.

Rßi mßt bußi sáng bà Thái thßy toán bß đßi có vß nhßn nháo. Hßn có chuyßn gì xßy ra? Hß hßp tßp sßa soßn hành trang. Sau đó ông Trí vßi hai ngßi vßi vß mang cß đß cá nhân ra đi. Chß có chú bß đßi Minh con ngßi trông nghiêm ngßh, ít nói ít cßi nhßt ß lßi. Trßc khi đi, ông Trí cũng đßn kß ngßi trong nhà tß giß phút này đßng đi dßu hßt. Bßa cßm trßa rßi bßa cßm tßi bà Thái đßu mßi Minh cùng ngßi vßi gia đßnh nhßng hôm nay thßy anh ta chßng thißt tha chi đßn chuyßn ăn ußng. Có lß anh ta đang có vßn đß căng thßng trong đßu. Thßy Minh chß mßt mình, bà Thái tò mò mußn gßi chuyßn nhßng không thß nào cßy môi anh ta đßc. Anh ta cß chăm chú hßng mßt ra đßng. Tßi chßng vßng vßn chßa thßy mßt ai vß.

Mãi tßi khi thßy mßy bóng đen xßm xßm bßc vào ngõ, bà Thái kêu lên:

- À, mßy chú đã vß đó rßi!

Nhßng không phßi. Hai ngßi đang tßn vào sân cũng mßc đß bß đßi nhßng đßu là ngßi lß. Hß tßn thßng tßi trßc mßt bà Thái nói gißng nghiêm ngßh:

- Lßnh cßa ßy ban, mßi ông Thái sang trßng hßc xã hßp ngay bây giß!

Bà Thái lo lßng trß lßi:

- Dß ông Thái nhà tôi đi chúc tßt rßi kßt mô đó tßi nay chßa vß đßn. Có chú Minh ß đây lâu nay bißt rõ đó.

- Nßu ông Thái đi khßi, xin cho cô Liên đi hßp thß vßy!

Mßt trong hai ngßi quay lßi nói vßi tên Minh:

- Đßng chí cũng thu xßp lên đßng. Anh em ai còn sót gì mang cho hß luôn!

Bà Thái ngßc nhiên sao không mßi mình đi hßp thß chßng mà lßi mßi Liên? Mà nhßng ngßi này sao lßi bißt tên cßa Liên?

- Dß cháu nó còn đßi bißt chi mà hßp vßi hành! Tha cho cháu có đßc không?

- Bà hiểu cho đây là tình của bạn! Xin mời cô Liên ra ngay cho. Chúng tôi không có thì giờ nữa!

- Đừng thôi đừng c, đừng tôi đi họp thôi cho cháu.

- Không đừng c! Bạn chỉ mời cô Liên, không mời bà!

Bà Thái đang lúng túng thì ông Trí từ ngoài đi vào. Bà Thái mừng quá đón ông từ:

- May quá, có chú về. Mọi anh này mời cháu Liên đi họp, tôi xin đi thôi mọi anh không chê u. Như chú nói giùm một tí nhé.

- Không đừng c đâu! Ai có việc này. Nhưng tôi ta mời ai thì đi nhé, chỉ t chóc chi đâu mà s. Tôi cũng đang có việc của tôi đây.

Bà Thái nghe cái giọng của người em họ cháng không còn ngát ngào là phép với mình như nháng ngày trước đây thì lo lắng:

- Rồi thôi đừng tôi cùng đi với cháu nghe chú.

Không biết ông Trí có nghe từ bà Thái không. Ông không trả lời mà chỉ cúi húi tìm cái gì đó từ trong ông nám mọi bạn nay. Anh bạn đến truyện nói nháng dát khoát:

- Cô Liên đi một mình đừng c rồi, mời cô ra mau. Còn bà, đừng bác ra khỏi nhà!

Liên mặt báng báng màu tím mặt may là ngáng đi ra. Bà Thái cầm tay con nháng không nói gì. Từ khi nghe kêu tên mình từ giờ Liên không hề nói một từ. Khi bạn ông Trí có là đã làm xong việc mình, bác là nói với bà Thái:

- Đừng nó đi káo người ta chá kia. Nó là con chá mà cũng là cháu tôi, tôi cũng biết lo cho nó chá. Nó qua trường học nghe năm đi u ba chuyện rồi và có gì mà bán rán nhá ra Hà Nội không báng!

Bà Thái đứng nhìn bóng dáng mặt mai của đứa con gái yêu đang theo mọi người báng ra cửa. Bà ráng ráng nác mắt rồi báng cháy vào nhà. Chác sau bà quay trở ra, cháy theo nháng người đang đi.

- Chú Trí! Chú Trí à!

Ông Trí đang đi quay mặt lui:

- Gì đó nữa? Lôi thôi mãi!

Bà Thái cầm một cái áo len và một gói quần áo trao cho ông Trí:

- Như chú đưa cái áo cho cháu Liên mặt thêm káo sạch quần áo nháng và gói quần áo ni để nó cúp đỡ buồn.

- Chỉ làm nháng đưa tiễn con lên tàu. Tôi chỉ u thua chá. Thôi nghe.

Bà Thái có cái cảm tưởng đưa con lên tàu thôi. Trường học cách nhà bà không từ năm trăm thước mà ngáng nháng cách trường quan sát. Bà nhìn theo bác chân đứa con gái. Hình như Liên cũng có tình bác nhín nhín vì sợ chóng mặt quãng đường. Khi nháng bóng người đã khuất hẳn trong màn đêm bà Thái mặt trở vào ngáng thì ra trường học của. Ông Thái biết tin cháng ngày bà không lo lắng báng vì đứa con gái đang đi họp ở trường học. Khi bà vào nhà thì thấy ông Trí đang nám cháng queo ngáng trên chiếc ghế ngáng. Bà cháp mọi con muỗi đang bu con rồi ghé ngáng xuáng phòng giáng còn trống dáng chân nó, mặt mặt đưa nghiêng đầu vào thanh láng giáng, chỉ con gái về.

*

Bà Thái báng gát đầu một cái rồi từ nháng thôi. Thời gian này hay một ngá, một ngá, bà đã ngáng gác mặt giờ khá dài. Bà đứng dậy nhìn đồng hồ: 3 giờ khuya. Bà Thái hoàn thành công việc đánh thức ông Trí:

- Đừng con à! Đi với mẹ qua coi thôi chá gì chá mà con Liên cháa về, họp hành chi là rồi! Mẹ nóng ruột quá!

Ông Trí ngáng báng mặt ngáng dậy nháng ngáng ngừng:

- Đi giở này hân bân chät! Mä không thäy mäy ngä i chät räi đó à? Chäc là chä Liên qua ngä i nhà dì Sáu chä gì!

Bà Thái bäc bäi:

- Tiäc giäc ngä thì ngä tiäp đi! Mä không thäng hân thì tau đi tìm mät mình.

Bà Thái bäng cây đèn bóng thäp däu nhä bäc ra khäi nhà. Thäng Thäng lät đät chäy theo mä. Bäng đèn theo chä có mäc đích chäng tä sä ngay thäng không mä ám trong viäc đi đêm chä thät ra lúc đó dù trắng mä cũng thäy đäng đäc. Khi nhìn đäc khu väc träng häc, bà Thái ngäc nhiên không thäy đèn đäc chỉ cä. Bà nôn nóng bäc thät nhanh. Ngän đèn trên tay tät mät nhäng bà cũng không ngän ngäi, càng bäc mau hän. Bäy lâu nay vän có mät sä bä đäi, cán bä làm viäc ä đây, sao bây giä chäng thäy ai canh gác ngăn cän chỉ cä? Täi gän, hai mä con thäy có nhiäu ghä bàn đä ngän ngang träc sän träng nhäng tuyät nhiên không có mät bóng ngä i.

- Đi qua nhà dì Sáu ngay!

Nhà dì Sáu cách träng häc chäng 100 thäc. Hai mä con läi lät đät täi nhà dì Sáu, đäm cäa thäch:

- Dì Sáu äi! Dì Sáu äi! Con Liên có ngä i nhà dì không?

Dì Sáu nghe tiäng väi vàng nhäy däy xô cái cäa cho hai mä con vào, không käp tìm diêm bät đèn, dì nói liän:

- Con Liên không vä nhà à, täi nghiäp chäa? Räa thì hä đem đi räi, đem đi mô đó không biät. Khi khoäng 1 giä khuya hä đät đi hät không còn mät ngä i. Hän chi em có nghe mät ông mô đó nói liän "không bät đäc lão thì cũng phäi làm cho lão đät ruät nát gan ra ...". Dám hä nói anh Thái liäm! Em mäi vô näm đäc mät chút chä mäy!

Nghe đän đây bà Thái liän näm län xuäng nän nhà mà kêu khóc:

- Träi äi! Con tôi nhä đäi täi tình chi mà đem đi mô räa häi träi!

Thäng Thäng säng sä đäng ngäy ngä i không phän äng. Dì Sáu thì hoäng hät nhào täi ôm bà Thái đä däy và khuyên:

- Bình tĩnh chä i, con Liên còn nhä đäi vô täi hä không làm chi hän mô mà sä. Chäc ngày mai hä cũng thä vô thôi.

Nhäng bà Thái vän tiäp täc län liän khóc lóc:

- Liên äi là Liên! Chä mä biät con ä mô mà tìm...

Dì Sáu biät lòng thäng cäa ngä i chä hä mình đäi väi đäa con gái hän ai hät. Dì cäng äi mä läy ngä i chä mà an äi đä dành. Dì chäng buän đi tìm häp diêm đä châm đèn näa, dì không muän bà Thái thäy trên mät mình cũng có hai ngän liän.

*

Khi tình hình đã khá yên, ông Thái mäi trä vä nhà. Nhäng ông khäng läi khi thäy thäng Thäng ra đón ông không có mät nä cäi.

- Mä mô räi? Chä Liên mô räi?

- Chä Liên hä bät đem đi räi. Còn mä khóc tä khi qua nhà dì Sáu täi giä. Dì Sáu và con mäi đäa mä vä häi sáng. Mä hiän đang näm khóc trong nhà.

Mät ông Thái chuyän sang tái ngät. Ông đã quá hiäu vä nhäng con ngä i Cäng Sän. Ông đau đän nghĩ täi đäa con gái thä đäi cäa mình. Thôi, thä là hät. Xäa nay, mäi khi Cäng Sän đã rä täi ai thì kä đó không mät xác cũng mät hän. Trên đäng vä nhà, ông đã nghe tin nhiäu ngä i có máu mät ä thôn xã đã bä chúng bät đem theo trong khi rút lui. Nhäng ông không hä täng täng räng đäa con gái cäa ông cũng chung sä phän äy. Ông đi nhä chäy vào nhà.

*

Cä mäy tháng sau trong xã hoàn toàn chäa ai đäc nghe chính xác tin täc vä sä phän

nháng ngái bá bát. Có tin đán là mát sá bá giát và mát sá lái đi theo Cáng Sán. Gia đình ông Thái ván hi váng Liên ngây thá vô tái chác không đán nái bá hái. Bà Thái không lúc nào quên nghĩ đán đáa con gái mình. Ngày nào bà cũng tháp háng khán vái cáu nguyán ông bà giúp đá phù há cho con mình trá vá. Gán nhá đêm nào bà cũng có khóc. Bà ân hán vì mình không can đám giá Liên lái đáng cho đi háp hay ít nhát cũng cáng quyát theo chân Liên đán chá háp. Không lý ngái ta dám bán mình lúc đó? Bà ân hán vì đã quá tin táng vào nháng lái phánh gát cáa ngái cán bá em há cháng mình. Ngày nào bà cũng vào lau chùi trong phòng Liên và không cho ai làm thay đái mát cái gì hát. Đán đôi tác, bá áo quán Liên thay lúc ra đi bà ván đá chá cũ, không đem đi giát. Lúc này bà hay ngá tái giáng cáa Liên

Rái tin đá cũng chính thác đán vái gia đình ông Thái. Khoáng náa năm sau, khi Quân Lác Viát Nam Cáng Hòa phát hián mát sá hám chôn ngái táp thá do lính bác Há thác hián tái quán Phú Thá, ngái ta cho khai quát đá cái táng. Trong sá nán nhán, ngái ta đã chính xác nhán ra Liên. Khi gia đình nhán đác tin báo, bà Thái ngát xáu đi máy phút. Bà không thá táng táng nái. Hái còn trá, bà đã nghe máy ngái táng cháng kián ká lái vài vá chôn sáng. Ngái thì bá đánh cho ngát xáu rái đáy xuáng há mà đáp đát lên, đó là lúc ngái ta muán giái quyát nhanh. Ngái thì dùng sác mánh ép đáng xuáng mát cái lá sâu mà đáp đát lên ngang báng, ngang ngác, hay ngang cá tùy ý thích cáa cán bá lãnh đáo. Nháng ngái bá chôn sá nán khóc lóc van xin cho đán khi nào không còn nói đác. Phán thân thá bên đái cáa ngái đó sá tê đái nhanh chóng đái sác ép cáa đát, mách máu không còn láu thông đác, sau cùng đáu chát. Đây là cách giát mà váa trá thù, váa tháng thác. Mát cách khác náa ráng rán hán nhiáu, gái là xác chát đái má. Ngái ta đào mát cái lá cán, dùng sác đáy nán nhán còn đang kháe mánh xuáng rái đáp phá kín mát láp đát rát máng. Nán nhán sá lán máy tiáng giáng nhá bò ráng, chá đát mái đáp nát nát ra rái cái đáu ngái phá đáy đát tháng nhá xác chát đái má. Nháng ngái chung quanh cá cái nói tháa thích chá cho nán nhán hái sác đác cá phán nào rái áp lái đáp đát lán khác. Đán khi nào nán nhán lángái cháu nám yên đái láp đát phá là xong. Nghe nói không có nán nhán nào ngoi đáy đác lán thá ba. Ngày trác nghe ká nhá thá nháng bà đâu có tin! Bá giá thì nháng nán nhán lái có nhiáu ngái bà táng gán gửi, quen biát, có luôn cá ngái thân yêu nhát đái cáa bà náa! Bà táng táng ra nháng nái đau đán quán quái cáa đáa con gái mình mà ráng mình thon thát. Bát giác bà nhá tái câu mà theo ông Trí là cáa

bác Hß, ba mẹ con bà đã nghe trong dßp tßt vßa rßi "kß hoßch trăm năm không gì hßn là trßng ngßi". Con ngßi i cß đßi hißn lành không bißt chßi bßi ai mßt câu bßng nghißn rằng rít lên:

- Mẹ cô cha hßn chß trßng ngßi i! Té ra trßng ngßi i là chôn sßng ngßi i!

*

Sau khi cßi táng cho con, bà Thái ngã bßnh kéo dài cß năm.

Khi lành bßnh, tính khí bà trß nên thßt thßng. Nhißu khi bà ngßi cß bußi đß nhìn lên bàn thßng ngßi con gái. Hình nhß đôi mßt yßu kém cßa bà vßn nhìn thßu sußt qua tßm vßi đß phß trên khung ßnh mang gßng mßt gây thß bßu bßnh tßi nhß hoa cßa cô gái. Nhßng gißt lß cß bò trên đôi má nhăn nheo cßa bà. Nhißu khi đang làm vißc gì bà bßng ngßng lßi, thß dài: Bác Hß nhân ái lßm, bác thßng dân nhß con đß, kß hoßch trăm năm không gì hßn là chôn sßng ngßi i!

Tß ngày mßt Liên, lòng bà Thái cũng mßt luôn mùa xuân, mßt vĩnh vißn. Có mùa xuân nào nßa mang lßi nißm vui cho bà đâu? Càng vß già cái tính thßt thßng cßa bà càng tăng. Lßm lúc bà quên cß mßi ngßi i chung quanh cũng nhß mßi vißc. Nhßng lß mßt cái bà vßn hay nhßc mßt câu nói cũ và vßn không lßn lßn mßt chß nào: "bác Hß nhân ái lßm, bác thßng dân nhß con đß, kß hoßch trăm năm không gì hßn là chôn sßng ngßi i!".

Ngô Việt Trßng

(trong Vßt Hßn Mùa Xuân 2001)